

In ieder geval zijn we er in het Europees Parlement in geslaagd alle Europese subsidieregelingen in het kader te zetten van de Agenda van Lissabon. Daardoor is het mogelijk om regionale strategische plannen te maken en ook vormen van samenwerking met het bedrijfsleven op te bouwen die staan in het teken van wetenschappelijke en technologische vernieuwing. Daarvoor kunnen niet alleen regionale subsidies worden ingezet, maar ook de mogelijkheden worden benut van het Zevende Kaderprogramma Wetenschappelijk en Technologisch Onderzoek (R&D) en van de zogenaamde 'POP-gelden'. Met dat laatste wordt bedoeld op de 'tweede pijler voor plattelandsontwikkeling' in het kader van het Europese landbouwbeleid.

Uit de resultaten van het voorbije Zesde Kaderprogramma voor R&D blijkt dat Nederland 'netto-ontvanger' is: bij 5,3 % Nederlandse bijdrage in het budget, halen Nederlandse partners in projecten 6,3 % van de uitgaven uit het budget binnen. De Europese fondsen, van R&D of van Structuurfondsen, hebben dus een meerwaarde als ze:

- a.) in het Europese belang ook inspelen op de innovatieve kansen die er zijn in de lidstaten en de regio's;
- b.) ook in aanmerking genomen worden in de beleidsbeslissingen in de Nederlandse provincies en in Den Haag.

Situatie rond het Europese regionale beleid in Nederland

In het najaar van 2006 heeft het kabinet op basis van de nu afgeronde Europese wetgeving het Nationaal Strategisch Referentiekader vastgesteld. Daarin wordt aangesloten bij de hoofddoelstellingen van het Europese structuurbeleid. Dat zijn er drie:

1. attractieve regio's en steden, 2. innovatie, ondernemerschap en kennis economie en 3. meer en betere banen.

Volgens het kabinet horen alle regio's in ons land tot in ieder geval de subtop in de Europese Unie. De inkomensverschillen zijn klein en ook het aantal werklozen ontloopt elkaar niet zoveel. Alleen de grote steden kampen met grotere problemen. Daar zal dus de nodige aandacht aan worden gegeven bij de verdeling van het beschikbare geld uit de Europese Unie. Zo komt er een apart deelprogramma voor de grote steden. Daarnaast zal Nederland mee willen doen aan een nieuw maritiem programma binnen Noord West Europa.

Nederland komt voor de periode 2007-2013 in aanmerking voor een bedrag van € 1.685 miljoen uit de Structuurfondsen. Van dat geld is € 212 miljoen bestemd voor de grensoverschrijdende territoriale samenwerking met de buur-regio's in Duitsland en België. Van de rest komt € 736 miljoen beschikbaar voor het Europese Fonds voor Regionale ontwikkeling en evenveel geld voor scholingsprojecten in het kader van het Europees Sociaal Fonds. Verder is de verwachting dat er uit de pot voor het Zevende Kaderprogramma wetenschappelijk en technologisch onderzoek ongeveer € 3 miljard beschikbaar komt. Dat zou dan het dubbele zijn van wat nu uit de pot van het Zesde Kaderprogramma naar Nederland toevloet.

"Het Europees Parlement heeft steeds gepleit voor het behoud van de fondsen voor regionale ontwikkeling in Europa, ook voor Nederland. Deze inzet heeft tot succes geleid".

Dit geld uit de kas van de Europese Unie komt alleen beschikbaar wanneer Nederland bereid is eigen geld daarnaast te leggen. Dat geld kan komen uit bestaande ruimtelijke programma's. Er kan ook rechtstreeks uit de schatkist een bedrag worden bestemd voor co-financiering. En in de derde plaats komen bijdragen van de betrokken besturen uit provincies en gemeenten in aanmerking om mee te tellen als co-financiering. Onder bepaalde voorwaarden kan ook privaat geld van bedrijven meetellen. Het kabinet heeft voorlopig € 242 miljoen beschikbaar gesteld voor co-financiering naast geld dat uit bestaande programma's voor het Grote Stedenbeleid en voor het beleid in Landelijke Gebieden beschikbaar is.

Op bezoek met delegatie bij partners van het toekomstige 'Maintenance Valley': Raymond van der Meer (NLR), Mireille van der Meij (Stork), Bart van der Helm (NEST), Lambert van Nistelrooij, Lodewijk Bos (Permanente Vertegenwoordiging Nederland bij de EU) en Gerrit-Jan Voerman (NIVR).

In de Tweede Kamer bestaat steun voor de lijn die door staatssecretaris Van Gennip is uitgezet. Er bestaat nog een meningsverschil over het bedrag dat uiteindelijk voor de noordelijke regio beschikbaar moet zijn. Ook wij in het Europees Parlement vragen daar aandacht voor.

'Clustervorming is van belang, maar is het meest effectief op regionaal niveau (...) en aan te sluiten bij de kracht van de Nederlandse economie'.

'Vernieuwen met ambitie', p.56-57, CDA-Kantelingen, 2005

De decentrale overheden, verenigd in IPO (provincies) en VNG (gemeenten) hebben zich gedurende de onderhandelingen van de afgelopen jaren sterk gemaakt voor de benadering die door de Europese Commissie werd gekozen. Nederland zou niet, zoals minister Zalm het stelt, moeten afzien van geld uit de Europese structuurfondsen. "Met steun van Europa kan Nederland meer, beter en sneller dan zonder steun van Europa", zo stellen IPO en VNG vast.

In Europees verband is afgesproken in de periode 2009/2010 goed te kijken naar de uitgangspunten voor het beleid dat vanaf 2013 gevoerd gaat worden. Nu al is duidelijk dat er opnieuw ingrijpende veranderingen zullen zijn.

Met onze partners moeten we nu al beginnen met nadenken over de manier waarop we vanaf 2013 het Nederlandse en Europese regionale beleid moeten vorm geven.

EUROPA DICHTBIJ

Een handleiding voor Europese regionale ontwikkeling in Nederland

EVP-ED

CDA

Meer informatie kunt u vinden op :

- www.minez.nl (Ministerie van Economische Zaken)
- www.europa.eu (Europese Commissie)
- http://www.europa.eu/pol/reg/index_nl.htm (EU regionaal beleid)

of bij Lambert J.J. van Nistelrooij (CDA)
Lid van het Europees Parlement, EVP-ED

Kantoor EP BRUSSEL
ASP 12E142, Wiertzstraat 60, B-1047 Brussel
Tel : +32.(0)2.284.74.34 - Fax : +32.(0)2.284.94.34
lambert.vannistelrooij@europarl.europa.eu
www.lambertvannistelrooij.eu

Lambert van Nistelrooij
Europees Parlements lid EVP-ED - fractie

EVP-ED

Op 4 juli 2006 heeft het Europees Parlement de spelregels voor het Europese regionale beleid 2007 tot 2013 definitief goedgekeurd. We gaan jaren tegemoet waarin de aandacht voor asfalt en gebouwen vermindert en de roep naar innovatie, onderzoek, banen en groei zal worden versterkt. Deze roep kwam ook van de ruim 400 stakeholders uit de Nederlandse economische, kennis- en openbare sector die ik in de voorbije twee jaren in een tiental bijeenkomsten overal ten lande over dit onderwerp ben gaan spreken.

Er gaat op Europese schaal veel geld om in het regionale beleid. In de plannen voor 2007 tot 2013 staan nu de volgende bedragen vast:

- Structuurfondsen (EFRO, ESF,... - zie verder) € 308 miljard
- Zevende Kaderprogramma (R&D, Euratom) en Innovatiekaderprogramma € 60 miljard

Ongeveer 5 miljard Euro daarvan kan in Nederland terecht komen (1/3 uit de structuurfondsen en 2/3 voor R&D en Innovatieprojecten).

	Bedrag Structuurfondsen EU	Bedrag Cofinanciering NL	Bedrag Totaal
noord	152,4	30	182,4
oost	145,6	39,5	185,1
west	274,3	81,6	355,9
zuid	164,2	48,8	213,0
totaal	736,5	200	936,5

In de onderstaande tabel is te zien hoeveel geld naar welke Nederlandse regio gaat (hier alléén Doelstelling 2, Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), bedragen in miljoen Euro's voor periode 2007-2013).

Een relatief groot deel van dit bedrag komt terecht bij de armere, nieuwe lidstaten van de Europese Unie. Een rijke lidstaat als Nederland moet zich tevreden stellen met relatief kleine bedragen. Maar omdat Europese subsidies altijd aanvullend en een steuntje in de rug zijn voor eigen plannen en ideeën van gemeenten, provincies, andere regionale organen en bedrijven of particuliere instellingen, gaat er toch een stevige stimulerende werking van uit.

Structuurfondsen kunnen de technologische ontwikkeling van de regio steunen. Hier ontvangt Lambert van Nistelrooij en de Commissaris van de Koningin, Hanja Maij-Weggen de Europese Commissaris voor Onderzoek, Janez Potočnik, op de High Tech Campus in Eindhoven.

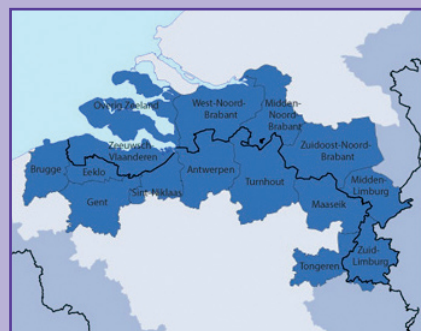
Concrete projecten van het Europese structuurbeleid

Europees structuurbeleid speelt zich in Nederland af op provinciale of regionale schaal of in de steden. Daarnaast zijn er grensoverschrijdende verbanden van samenwerking met regio's in Duitsland of België. Ook het bedrijfsleven en onderzoeksinstituten spelen een actieve rol, vooral via wetenschappelijk en technologisch onderzoek en innovatie. Het kan om allerlei vormen van samenwerking gaan. Enkele voorbeelden :

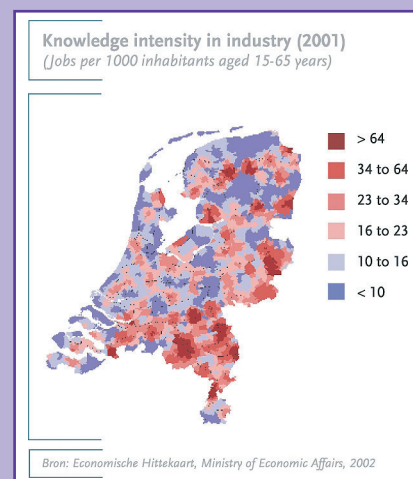
Overal in Nederland wordt innovatie toegepast om duurzame energie te verkrijgen : hier een voorbeeld van een energie-producerende kas te Lingewaard.

- De driehoek Aken-Leuven-Eindhoven vormt op Europees niveau een topregio voor innovatie en nieuwe werkgelegenheid. Op de High Tech Campus in Eindhoven, indertijd opgezet door Philips, waar volgens de nieuwste inzichten van Open Innovatie onderzoekers van grote en kleine bedrijven terecht kunnen, vindt een interessante kruisbestuiving plaats van allerlei nieuwe gedachten en ideeën.

Voorbeeld van de huidige grensoverschrijdende samenwerking in het EU Interreg - programma : tussen Nederland en Vlaanderen.

- Ook rond de universiteit van Wageningen ('Food Valley'), Nijmegen, ('Life Sciences'), Leiden ('Bio Science Park'), Twente en elders ontstaan hoogwaardige clusters van onderzoek en vooral van nieuwe werkgelegenheid.
- In het Zuidwesten wordt bijvoorbeeld met Europees geld op high-tech logistiek (vliegtuigonderhoud en 'Maintenance Valley') en op bio-energie ingezet. Voor de Randstad is dan weer één van de prioriteiten voor het gebruik van de EU-gelden de uitbouw van kennisinstellingen en het begeleiden van het MKB daarin. Daarvoor worden bijvoorbeeld het systeem van 'kennisvouchers' gebruikt. Dit systeem heb ik ook via het Europees Parlement laten opnemen in de lijst 'mogelijk te subsidiëren' in de Structuurfondsen.
- Het Lofar-project in het noorden van het land is een voorbeeld waarin een Nederlands bedrijf met steun van subsidies uit het Europese onderzoeksprogramma aan de wereldtop staat met toepassingen vanuit de astronomie voor het leven van alledag.

Structuurfondsen is ook inzetten op kerngebieden, de 'Pieken' en de 'Valley's' : hier een weergave van het Ministerie voor Economische zaken van de centra van de Nederlandse kennisintensieve industrie.

Wat moet ik weten over het Europese beleid voor de jaren 2007 tot 2013?

Belangrijkste kenmerk van het Europese structuurbeleid voor deze periode is de nadruk op de steun aan de nieuwe lidstaten in Centraal- en Oost-Europa. Daar zijn vele miljarden euro per jaar mee gemoeid. Het beleid ligt vast in vijf Europese wetten, die het Europees Parlement met in juli 2006 definitief heeft goedgekeurd.

In de 'Algemene Bepaling' is vastgesteld dat de achtergebleven regio's met een inkomen lager dan 75% van het gemiddelde van de Europese Unie, in aanmerking komen voor zogenaamde 'convergentiesteun'. Het gaat om ongeveer € 190 miljard voor de hele periode tot 2013. Het geld gaat vooral naar de nieuwe lidstaten en naar een aantal gebieden in de oudere lidstaten, die ook in de vorige periode al dergelijke steun kregen. De bedoeling is om de economische voorwaarden zodanig te versterken dat de achterstand van regio's versneld kan worden ingelopen. Investeringsvormen de kern van de programma's. Het kan gaan om beroepsopleiding, om verbetering van verbindingen en bedrijfsgebouwen en om innovatie en kennis. Het Europees Parlement heeft via wijzigingsvoorstellen ook de nadruk gelegd op investeringen in het milieu, op gelijke behandeling van mannen en vrouwen en op gelijke rechten voor personen met een handicap.

'100% inzetten op Kennis, Kunde en Kassa'.

De tien nieuwe lidstaten en drie oude (Griekenland, Spanje en Portugal) komen bovendien in aanmerking voor steun uit het 'Cohesiefonds'. Vanuit deze speciale pot van ruim € 60 miljard worden projecten gefinancierd die te maken hebben met vervoer, infrastructuur, milieu en hernieuwbare energiebronnen.

Het 'Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling' (EFRO) is vooral bedoeld voor het bevorderen van banen en groei in de kenniseconomie. Daarmee sluit deze wettelijke regeling aan bij de hoofddoelstellingen van het economische beleid van de Europese Unie, zoals beschreven in de Agenda van Lissabon. Een aantal regio's in de oude lidstaten ontvangen steun uit dit fonds.

De 'Europees Territoriale Samenwerking' is een voortzetting van wat in de afgelopen periode bekend stond onder de naam Interreg. Daaruit konden grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden op regionaal niveau subsidie krijgen. Er is de komende periode ongeveer evenveel geld (bijna € 8 miljard) voor beschikbaar als in de afgelopen jaren. Nieuw is de mogelijkheid om grensoverschrijdend besturen te vormen, die rechts-persoonlijkheid bezitten. Het 'Europees Sociale Fonds' (ESF) ondersteunt het beleid van scholing en bevordering van werkgelegenheid. In de oude lidstaten wordt het geld altijd half om half verdeeld tussen dit fonds en het EFRO, in de nieuwe lidstaten is voor het ESF maximaal de helft (maar eventueel minder) dan dat voor het EFRO.

Meerwaarde van een Europees structuurbeleid?

Nederland heeft in de onderhandelingen over de plannen voor 2007 tot 2013 ingezet op het afschaffen van subsidies uit EFRO en ESF voor de rijkere lidstaten. Het zou gaan om eenvoudig "rondpompen van geld". De nationale regeringen van deze rijkere lidstaten zouden het regionale beleid zelf wel kunnen regelen. Maar minister Zalm (financiën) zegt niet hoe Den Haag het gat zal compenseren dat valt wanneer de regio's geen geld meer uit Brussel kunnen verwachten.

"Kennis is de sleutel voor Europa om in de mondiale competitie het hoofd boven water te houden."

Voormalig voorzitter Jacques Delors van de Europese Commissie werkte vanaf zijn aantreden in 1985 aan het daadwerkelijk realiseren van de interne markt met een vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal. Aan dat werk ligt de zogenaamde 'Eenheidsakte' (een EU-Verdrag van 1987) ten grondslag. Daarin zit een constitutioneel compromis verstopt : het nationale regionaal beleid zou in het licht van de regels van de interne markt kunnen leiden tot concurrentievervalsing. Daarom is de versterking van de economische structuur in de minder bedeelde regio's van de lidstaten een taak voor de Europese Unie.

Daarom is het belangrijk het Europese regionale beleid ook in Nederland voort te zetten. De structuurfondsen hebben een toegevoegde waarde en versterken het nationale beleid. Voor de uitvoering van Europese projecten is een specifiek gebiedsgerichte aanpak nodig, waarbij de kwaliteiten van de verschillende regio's tot uitdrukking komen. Daardoor kunnen regio's op basis van hun eigen sterke punten inspelen op de Agenda van Lissabon, hun eigen behoeften op sociaal en economisch terrein en op het milieubeleid.

Nederland komt in aanmerking voor middelen uit verschillende delen van de Structuurfondsen : uit de afdelingen of 'Doelstellingen' regionaal concurrentievermogen en werkgelegenheid' en 'territoriale samenwerking' (zoals bijv. de grensoverschrijdende samenwerking).

Danuta Hübner, Europees Commissaris voor het regionale beleid, zei op een persconferentie op 4 juli 2006 in Straatsburg dat er sprake is van eenduidig Europees beleid op basis van spelregels die overal in de Europese Unie gelden. Ze meent dat daarover ook met de Nederlandse regering overeenstemming valt te bereiken, ook al staat in het Nationaal Strategisch Referentiekader dat in Nederland de verschillen tussen de regio's zo klein zijn dat er eigenlijk geen reden is voor het maken van verschillen bij de besteding van de beschikbare Europese subsidies voor het regionale beleid. De positie van het noorden ligt echter politiek gevoelig.

Danuta Hübner, Europese Commissaris voor regionaal beleid : "eenvormige spelregels in heel de EU".